

лікування хронічних захворювань, зниження рівня вакцинації, також високі ризики поширення антибіотикорезистентності. При цьому ПМД в Україні залишається ключовим інструментом інтеграції послуг з психічного здоров'я та реабілітації, що особливо важливо для прифронтових та сільських територій.

Попри виклики війни, система демонструє ознаки трансформації та стійкості. У статтях міжнародних експертів наголошується, що ПМД в Україні стала основою як для подальших реформ, так і для збереження доступності базових послуг у надзвичайних умовах [5].

Отже, сучасні тенденції розвитку ПМД в Україні демонструють її здатність адаптуватися до надзвичайних умов, залишаючись основою системи охорони здоров'я. Виклики пандемії та війни лише посилили необхідність інноваційних підходів: цифровізації, мобільних рішень, інтеграції психічного здоров'я та безперервного навчання кадрів. Перспективи подальшого зміцнення ПМД пов'язані з міжнародною співпрацею, ефективним фінансуванням та розвитком людського капіталу.

Література:

1. Національна служба здоров'я України. Звіт Національної служби здоров'я України за 2023 рік. Київ : НСЗУ, 2024. 154 с.
2. World Health Organization. 1000 days of war in Ukraine: resilience in health response, recovery and reform. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2024. 178 с.
3. Dale E., Samoilovich D., Habicht T. Health system resilience during wartime: the case of primary care in Ukraine. *Journal of Health Organization and Management*. 2024. Т. 38, № 6. С. 1–14. doi:10.1108/JHOM-01-2024-0013
4. Wilkens J., Harris M., Kolesnyk P. Primary health care in Ukraine is a cornerstone of both health reform and the response to the full-scale invasion. *Scandinavian Journal of Primary Health Care*. 2025. Т. 43, № 2. С. 255–257. doi:10.1080/02813432.2025.2477787
5. World Health Organization, World Bank. Review of health financing reform progress in Ukraine: adapting to wartime challenges. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2024. 95 с.

РОЛЬ ВОЛОНТЕРСТВА ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ВІЙНИ

Заславський Д.Д., Ейсмунд-Малевиц Г.А., Кий-Кокарьова В.Г.
Дніпровський державний медичний університет, м. Дніпро, Україна

Сучасні соціально-економічні та воєнні виклики суттєво вплинули на функціонування системи охорони здоров'я України. В умовах, коли державна система не завжди здатна оперативно забезпечити потреби, саме волонтерські ініціативи та громадські організації стають ключовими у мобілізації ресурсів і підтримці медичної сфери.

Метою даного дослідження є аналіз ролі волонтерських ініціатив і громадських організацій у системі охорони здоров'я України на прикладі Дніпропетровської області, визначення їхнього внеску у забезпечення медичних потреб населення та військовослужбовців.

Волонтерська діяльність і робота громадських організацій є важливим елементом сучасної системи охорони здоров'я України, особливо в умовах кризових викликів. Їхня роль значно зросла у період пандемії COVID-19,

коли волонтери забезпечували лікарні засобами індивідуального захисту, медикаментами та обладнанням, також підтримували інформування населення щодо профілактики захворювання. Повномасштабна війна ще більше актуалізувала питання залучення додаткових ресурсів, оскільки державна система охорони здоров'я виявилася перевантаженою через велику кількість поранених, внутрішньо переміщених осіб та зростаючі потреби цивільного населення [1].

У цих умовах волонтерські ініціативи виконують одразу кілька ключових функцій. *По-перше*, вони забезпечують матеріально-технічну підтримку медичних закладів: постачають ліки, медичні засоби, обладнання, транспорт для евакуації пацієнтів. *По-друге*, волонтери виступають важливою ланкою психологічної та соціальної допомоги, надаючи підтримку як пацієнтам, так і медичному персоналу, що працює в умовах постійного стресу. *По-третє*, громадські організації активно впливають на формування здорової поведінки населення шляхом проведення інформаційних кампаній, профілактичних програм і навчальних заходів [2].

Особливе значення ці процеси мають у Дніпропетровській області, яка є одним із ключових медичних хабів країни. Розташована поруч із зонами бойових дій, область приймає велику кількість поранених військових та цивільних. Саме тут сформувалася потужна мережа благодійних фондів, волонтерських груп і громадських організацій, що забезпечують лікарні медикаментами, розхідними матеріалами та сучасним обладнанням. Важливим напрямом їхньої роботи є організація логістики гуманітарних вантажів, забезпечення транспорту для евакуації, засобів і приладдя для надання першої допомоги та створення умов для реабілітації пацієнтів. Особливої уваги заслуговує діяльність волонтерів, спрямована на психологічну підтримку військових, медичного персоналу і цивільних осіб, що постраждали внаслідок бойових дій, зазнали травматичного досвіду чи чий родичі потребують психологічної допомоги [2].

Важливим чинником ефективності є співпраця між державними структурами, волонтерськими організаціями та громадськістю. Попри наявність проблем із координацією та дублюванням зусиль, саме партнерська взаємодія дозволяє своєчасно реагувати на потреби медичних закладів і населення. Волонтерські ініціативи демонструють високу гнучкість, швидкість прийняття рішень і здатність мобілізувати ресурси у найкоротші терміни, тоді як державна система забезпечує юридичну й організаційну основу їхньої діяльності. Однак, щоб ця співпраця була прозорою і більш ефективною, надзвичайно важливою є також відповідальність самих організацій, зокрема через регулярне звітування про свою діяльність, ясність через показ мети та цілей зборів та використання зібраних коштів. Є різні фактори, що можуть як сприяти, так і навпаки знижувати рівень залученості оточення в діяльність фондів, наприклад такі як: відсутність видимих і відчутних результатів або нецільове використання коштів, в разі відмінності оголошеної мети збору від того, на що вони були реально витрачені, що призводить до некоректної комунікації між фондом та аудиторією. В умовах війни більшість людей потребує певної стабільності і наочності, маючи ледве не єдину ланку, яка в своєму фундаменті тримає контроль, організацію та порядок. Насамперед, людям важливо розуміти і бачити, що потреба та запити певної групи (поранені військові та цивільні, люди з особливостями чи важкими захворюваннями, чий потреби,

для збереження і підтримання життєвих функцій, складніше задовільнити найпаче під час воєнних дій, тощо) були не просто почуті, ще й виконані та мати результат (наприклад: результати протезування людей, хто втратив кінцівку чи більше, поступове відновлення, кількість евакуйованих людей, успішна психотерапія та подальша соціалізація індивіда/групи). Також не можна виключати конфлікт інтересів. Участь у фонді посадових осіб, політиків або бізнесменів без якісного підтвердження допомоги можуть свідчити про використання фонду для відмивання грошей [1] і отримання вигоди або просування своєї компанії і себе, формуючи потрібну для цих осіб та їх наративів, громадську думку. У складних умовах, з урахуванням корумпованості різних ланок, ці процеси можуть суттєво впливати на рівень довіри громадськості та осіб, які звертаються до організації. Водночас звітування не є бюрократичною перешкодою чи обмеженням, необхідною умовою сталого розвитку та ефективності громадського сектору.

На прикладі Дніпропетровщини коротко розберемо, які фонди дотримуються правил для зберігання комунікації. Для початку фонди доцільно поділити на дві групи: перша – ті, що працюють з 2014 року, друга – ті, що почали свою роботу з перших днів повномасштабного вторгнення у 2022 та є філіями організацій, що працюють поза межами Дніпра і області [1]. Тому, розуміючи кількість фондів, відсутність звітності у деяких із них досі залишається доволі серйозною проблемою. 10 організацій, які розпочали роботу у 2014 році, та 4, які почали діяльність із 2022 року, не мають повної звітності із зазначеними сумами зібраних коштів. А у випадку чотирьох інших організацій, філії яких працюють у регіоні, подається лише загальна звітність по країні без уточнення, скільки ресурсів надійшло до окремої штаб-квартири чи області. Проте є фонди, що мають консолідовані та постійні звіти, які надають хоча б приблизний огляд старанної та надзвичайно значущої роботи. Наприклад, благодійний фонд «Ідейна варта Дніпро» [3] у підсумковому звіті за 2023 рік зазначив, що надав допомогу на загальну суму 258 117 грн. Благодійний фонд «Право на життя» [4] – згідно з даними Єдиного державного реєстру, дохід за 2024 рік склав 1 124,2 тис. грн. За загальними звітами, «Карітас Донецьк» [5] (переїхали до Дніпра у 2015 році) у річному звіті «Карітас України» за 2024 рік відзвітував про загальний дохід у 2 832 771 929 грн і витрати у 2 611 344 671 грн. Відповідно до опублікованої звітної інформації організації, у 2023 році обсяг наданої допомоги охопив понад 140 000 осіб. Громадська організація «Форпост» [6] – загальна сума коштів, що надійшли на рахунки організації у 2024 році, становила 6 385 931,11 грн. «Товариство Червоного Хреста України» [7] за національним звітом в 2023 отримало 2,24 млрд грн, в той час як загальні витрати становили 2,04 млрд грн. Всеукраїнський сучасний центр воєнної травми «Superhumans» почав свою діяльність тільки 8 червня 2025 року, тому на даний момент складно оцінити їх роботу, проте загальна кількість пацієнтів з моменту відкриття першого центру становить понад 1500, кількість виготовлених протезів – більше ніж 1300. Благодійний фонд «Starenki» [9] у своєму публічному звіті за 2023 рік зазначив, що загальна сума наданої допомоги становила 10 612 476 грн; СпівДія [10] – згідно з публічним фінансовим звітом за 2023 рік, дохід організації склав 144 385 827 грн, витрати – 144 228 095 грн.

Спостерігається тенденція до покращення та позитивних змін: організації та благодійні збори дедалі більше враховують довіру і взаємозв'язок, демонструючи, як єдність надихає суспільство і волонтерів та забезпечує високі результати.

Кожна організація та кожен збір мають важливе значення, особливо враховуючи тягар, який лежить на лікарнях, де медичний персонал забезпечує лікування та догляд за пацієнтами. Таким чином, організації та фонди не лише допомагають пораненим, й приділяють увагу кожній людині, що потребує підтримки та дбайливого ставлення у складний і стресовий час. Допомога – це не лише операції чи медикаменти, й атмосфера, яку можуть створити та демонструвати волонтери. Вона стимулює жагу до життя, прагнення розквітати, дає відчуття своєї цінності, що тебе та твої потреби бачать і не лишають напризволяще, що спонукає пацієнтів активно працювати над реабілітацією та покращенням свого стану, поки волонтери роблять усе можливе зі свого боку.

Література:

1. Сірко В., Боксгорн А. Взаємодія волонтерських організацій з органами влади під час воєнного стану в Україні. *Адміністративне право і процес*. 2023. № 4 (43). С. 32–40.
2. Сазонець І.Л., Ханіна О.І. Форми медичного волонтерства та напрямки державного регулювання волонтерської діяльності у медичній сфері. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. №1. С.103–109.
3. Благодійний фонд «Ідейна варта Дніпро». URL: <https://iynadnistro.org.ua/>
4. Благодійний фонд «Право на життя». URL: <https://www.facebook.com/PravonaliveDnipro/>
5. Благодійний фонд «Карітас Донецьк». URL: <https://donetsk.caritas.ua/publications/>
6. Громадська організація «Форпост». URL: <https://forpost.org.ua/zvit/>
7. «Товариство Червоного Хреста України». URL: <https://redcross.org.ua/activities/cash-and-voucher-programs/cash-programs/>
8. Всеукраїнський сучасний центр воєнної травми «Superhumans». URL: <https://share.google/GnViD3kxc6vMIxAi5>
9. Благодійний фонд «Starenki». URL: <https://starenki.com.ua/zvitnist/>
10. Благодійний фонд «СпівДія». URL: <https://spivdiia.org.ua/>

ГРИБКОВІ ІНФЕКЦІЇ ТА РЕЗИСТЕНТНІСТЬ ГРИБКОВИХ ПАТОГЕНІВ ДО АНТИФУНГАЛЬНИХ ПРЕПАРАТІВ ЯК НЕДООЦІНЕНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ

Бережна А.В., Чумаченко Т.О.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Протягом останніх десятиліть грибкові інфекції стають дедалі поширенішими в усьому світі. За оцінками Denning D., щорічна захворюваність на інвазивні грибкові інфекції у світі становить 6,5 мільйона випадків, та близько 2,5 мільйона випадків смертей безпосередньо пов'язані з ними [1]. В Україні щороку у близько мільйона осіб розвиваються серйозні грибкові інфекції [2], однак офіційна статистика захворюваності відсутня. Найбільш уразливими до грибкових патогенів є імунокомпрометовані особи: люди з тяжкими хронічними захворюваннями, імунодефіцитами, ВІЛ-інфіковані, хворі на туберкульоз та інші.

Лікування грибкових інфекцій, яке є тривалим та вартісним, ускладнюється появою резистентних штамів збудників. Однак, незважаючи на те, що антимікробна резистентність є загальноновизнаною проблемою